Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri.
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebery*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicarĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unŭ anu 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumera la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl. pe. şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtu şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 49. Braşovŭ, Joi 2 (14) Martie 1889.

Braşovŭ, 1 Martie v.

Şedinţele de Sâmbătă şi de Lunĭ ale dietei unguresci şi ale parlamentului din Viena ne dau érăşĭ o probă despre aceea, cum se cugetă şi cum se vorbesce în aceste două corpurĭ legislative ale monarchiei dualiste asupra naţionalităţilorŭ.

Continuându-se discusiunea asupra §-lui 25 alŭ legii militare unul din deputaţii stângei estreme, Carolŭ Eötvös, a afirmat, că la 1866 Ungurii din regimentele armatei comune au aruncatŭ armele şi au lăsatŭ sĕ fiă prisonierĭ de cătră Pruşĭ din patriotismŭ şi din ură în contra reacţiunei de pe atuncĭ. Unulŭ din colegii lui Eötvös l'a întreruptŭ ḑicêndŭ că soldaţii ungurĭ vorŭ face şi în viitorŭ în asemenĭ împrejurărĭ totŭ astfeliu.

In contra acestei afirmărĭ s'a ridicatŭ guvernamentalulŭ conte Carol Pongracz, ḑicênd că în decursulŭ bătăliei dela Königgrätz unŭ mare numĕrŭ de soldaţĭ au fostŭ făcuţĭ prisonierĭ şi că între aceştia n'au fostŭ numai Ungurĭ, ci soldaţĭ de tóte naţionalităţile.

Décă ar fi fostŭ vorba de-o faptă gloriósă nobilulŭ conte de sigurŭ s'ar fi silit a demonstra, că numai Ungurĭ au sĕvĕrşit'o, aşa însĕ fiindŭ vorba de retragere şi de predare voiesce sĕ escuse pe Ungurĭ cu naţionalităţile.

Mai trebuia sĕ arate contele Pongracz, décă şi legiunea lui Klapka a fostŭ formată de Ungurĭ împreună cu celelalte naţionalităţĭ? Dér s'a feritŭ de a atinge acéstă bubă, sciindŭ bine pentru ce.

Totŭ în şedinţa de Sâmbătă unii deputaţĭ din stânga, vrêndŭ sĕ arate că ei şi numai ei represintă adevĕrata voinţă a naţiei maghiare, au imputatŭ deputaţilorŭ tiszaiştĭ, că au fostŭ aleşĭ în dietă numai de Slovacĭ şi de Valahĭ.

Faţă cu acéstă imputare mamelucii d-lui Tisza au trebuitŭ sĕ întórcă fóia şi pentru că e vorba de alegerea lorŭ au trebuitŭ sĕ-şĭ calce pe inimă şi sĕ declare, că de pildă şi Slovacii suntŭ totŭ aşa de bunĭ cetăţenĭ ca şi Ungurii şi că deputaţii aleşĭ de ei nu suntŭ mai inferiorĭ decâtŭ deputaţii aleşĭ de Ungurĭ.

Totŭ contele Pongracz, care a fostŭ alesŭ cu voturĭ slovace a susţinutŭ acéstă. De ar fi fostŭ însĕ vorba nu de alegerea lui, ci de dreptulŭ de limbă şi de asuprirea Slovacilorŭ, de sigurŭ că totu elŭ ar fi strigatŭ că aceste suntŭ agitaţiunĭ panslavistice şi ar fi timbratŭ pe toţĭ apĕrătorii drepturilorŭ Slovacilorŭ ca duşmanĭ ai statului, cum s'a întâmplatŭ de nenumĕrete orĭ din partea deputaţilorŭ tiszaiştĭ şi a şefului lorŭ.

Dér şi aicĭ s'a feritŭ contele tiszaistŭ de a spune cum a fostŭ alesŭ de Slovacĭ, de bună voiă orĭ la poruncă cu ajutorulŭ gendarmilorŭ.

Inca-i organulŭ d-lui Tisza „Pester Lloyd" a fostŭ de astă dată mai sincerŭ şi a declaratŭ în faţa imputărilorŭ celorŭ din stânga estremă, că nu este adevĕratŭ, că Slovacii şi Românii ar fi alesŭ pe guvernamentalĭ. Şi în adevĕrŭ, când suntŭ duşĭ la urnă cu forţa nu însémnă că ei au alesŭ, ci aicĭ totŭ guvernulŭ cu organele lui au alesŭ. Li s'ar face o nedreptate creaturelorŭ lui Tisza, décă s'ar pretinde, că ei n'au sĕ mulţumescă esistenţa lorŭ numai şi numai voinţei şi forţei guvernului.

Pre când în dieta ungurescă naţionalităţile nemaghiare suntŭ declarate ca o clasă de cetăţenĭ inferiorĭ şi-şi imputā unii altora că au primitŭ voturĭ dela ele, pe atuncĭ în parlamentulŭ din Viena se desfăşură nisce principii sublime de dreptate şi de egală îndreptăţire, carĭ se deosebescŭ de cele profesate în dieta ungară ca ceriulŭ de pamentŭ.

In şedinţa de Lunĭ a parlamentului austriacŭ ministrulŭ-preşedinte contele *Taaffe*, a făcutŭ în vorbirea sa unele declaraţiunĭ de cea mai mare importanţă.

Elŭ ḑise între altele, că guvernulŭ sĕu n'are chiămarea de a părtinĭ pe unii orĭ pe alţii, *autorităţile suntŭ pentru poporŭ*, nu pentru o singură persónă, *ele trebue sĕ satisfacă cerinţelorŭ tuturorŭ.*

Contele Taaffe ḑise în altŭ locŭ că tocmai aceea e caracteristica monarchiei austriace, că trăiescŭ în ea diferite naţionalităţĭ, carĭ suntŭ pe deplinŭ conscie de naţionalitatea lorŭ şi nisuescŭ a face totŭ pentru cultura şi înaintarea lorŭ, carĭ însĕ nu uită că suntŭ membri ai statului austriacŭ; naţionalităţile mergŭ unele cu altele, ţinŭ unele cu altele dér *nu gravitéză în afară.*

Eată unŭ limbagiu demnŭ, lealŭ şi în adevĕrŭ liberalŭ, eată cum suntŭ tractate naţionalităţile în parlamentulŭ austriacŭ! Tragă acum fiecare paralela.

DIN AFARĂ.

Regenţii Serbiei.

Dintre cei trei regenţĭ numiţĭ de regele Milanŭ, cea mai importantă persónă este aceea a d-lui *Ivan Ristici.*

In aceste din urmă două decenii dênsulŭ deja a doua óră pórtă acéstă sarcină. Intâiaşĭ dată a fostŭ numitŭ de scupcină pe lângă alesulŭ d'atuncĭ, Milanŭ, şi a doua óră l'a numitŭ Milanŭ pe lângă fiulŭ sĕu.

D-lŭ Ristici s'a născutŭ la 1831 şi e fiulŭ unui neguţătorŭ din Kraguievatŭ. Dênsulŭ a studiatŭ întâiu în Austria apoi la Heidelbergŭ, Berlinŭ şi d'aicĭ s'a dusŭ la Parisŭ, unde a ascultatŭ cursurile dela facultatea diplomatică.

Prima misiune diplomatică a sa a fostŭ una dintre cele mai grele: principele Mihailŭ Obrenovicĭ îlŭ trimise la Pórtă (1861), unde trebuia sĕ induplece pe Sultanulŭ, supĕratŭ din causa bombardărei Belgradului, a-lŭ face sĕ se împace cu Serbia, sĕ o priveze de desastrele unui resbelŭ şi sĕ scótă şi trupele turcescĭ din Semendria, Sabaţŭ şi Belgradŭ. Misiunea era decĭ câtŭ se póte de dificială şi fiindcă dênsulŭ o scóse la capĕtŭ, lesne se póte închipui că în scurtŭ timpŭ deveni celŭ mai popularŭ bărbatŭ în Serbia. Principele îlŭ laudă printr'o scrisóre publică şi la 1865 îlŭ numi preşedinte de consiliu, după ce mai înainte îi încredinţase portofoliulŭ de esterne.

Cu trei anĭ mai târḑiu Scupcina îlŭ alese regentŭ, dinpreună cu Blasnavaţŭ şi Gavrilovicĭ, — alŭ principelui Milanŭ. Ca şefŭ alŭ ruso-fililorŭ şi aderentŭ hotărîtŭ alŭ Rusiei, a luptatŭ încontinuu contra şefilorŭ partidului austro-filŭ, carĭ, începêndŭ cu Marinovicĭ şi sfêrşindŭ cu Garaşaninŭ, toţĭ au cădutŭ în luptă cu d-lŭ Ristici.

A condusŭ afacerile Serbiei în timpurile cele mai grele şi a fostŭ de patru orĭ numitŭ şefŭ de cabinetŭ. Când a fostŭ în urmă preşedinte de cabinetŭ, a arĕtatŭ, că nu se lasă a fi condusŭ numai de ideile slavo-fililorŭ, ci menajéză şi pe Austria, a cărei prietenia pentru Serbia o scie preţui.

Generalulŭ Protici a fostŭ totdeuna omulŭ de încredere alŭ regelui Milanŭ. A fostŭ multă vreme adjutantŭ chiar, şi e sciutŭ rolulŭ ce dênsulŭ a jucatŭ cu ocasia divorţului dintre părechea regală. Ca politicianŭ nicĭ pe departe nu se póte compara cu d-lŭ Ristici, care deşi destulŭ de înaintatŭ în vêrstă, şi adĭ pare tinĕrŭ şi la trupŭ şi la inimă, în vreme ce generalulŭ Protici este numai unŭ bunŭ şi credinciosŭ soldatŭ.

Generalulŭ Belimarcovici este cunoscutŭ numai dela 1874. Cei ce-lŭ cunoscŭ nu prea sciu multŭ bine despre elŭ. Debutulŭ sĕu în publicŭ l'a făcutŭ cu ocasiunea unui procesŭ de escrocherii, în care era complicatŭ şi din care numai cu multă greutate a pututŭ sĕ scape. Este rusofilŭ înfocatŭ şi ca atare adesea a lucratŭ pentru tulburarea raporturilorŭ politice dintre Serbia şi Austria. A mersŭ atâtŭ de departe cu ruso-filismulŭ sĕu încâtŭ n'a voitŭ sĕ-şĭ boteze fii, ḑicêndŭ că numai espulsatulŭ mitropolitŭ Mihailŭ este demnŭ sĕ-i boteze şi a protestatŭ energicŭ când acesta a fostŭ isgonitŭ din Serbia. Acésta a îndemnatŭ apoi pe rege sĕ-lŭ pună în pensiă.

Amĕnunte asupra abdicărei.

Unul din redactorii „Telegrafului românŭ" din Bucurescĭ a vorbitŭ cu unŭ leaderŭ alŭ partidei radicale sêrbe. Convorbirea avea de subiectŭ marele evenimentŭ ce s'a întêmplatŭ în Serbia.

„Abdicarea regelui Milanŭ — ḑise şefulŭ radicalŭ — era unŭ faptŭ hotărîtŭ încă înaintea revisuirei Constituţiunei. Partidulŭ radicalŭ a pusŭ acéstă condiţiune sine-qua-non pentru votarea nouei charte, fiind-că nu mai puteamŭ avé absolutŭ nicĭ o încredere în cuvêntulŭ lui Milanŭ. Acestŭ monarchŭ d'atâtea orĭ şi-a călcatŭ cuvêntulŭ, încâtŭ era cu neputinţă a te mai lua după celea ce promitea elŭ. Apoi mai e şi altă consideraţiune, partidulŭ radicalŭ n'a pututŭ sĕ ia asupra-şĭ imposibila misiune de-a reabilita pe regele Milanŭ în opinia publică, care-lŭ despreţuesce şi uresce. Fostulŭ ministerŭ radicalŭ, compusŭ din flórea partidei nóstre, s'a compromisŭ în ochii naţiunei numai pentru-că a acceptat puterea, şi acésta din causă, că Milanŭ se consideră ca unŭ rege tiran, care vrea peirea ţĕrei. Mai cu sémă ţĕrănimea e contra sa.

„Când s'a votatŭ noua Constituţiune, regele Milanŭ a încercatŭ sĕ calce condiţiunea care i-s'a pusŭ, dér s'a convins curêndŭ, că nu mai póte merge mai departe, că presenţa sa pe tronŭ va aduce marĭ calamităţĭ şi că décă nu'i pasă tocmai de ţĕră, apoi persóna sa ameninţată l'a silitŭ sĕ se ţiă de cuvêntŭ. Asupra spiritului sĕu timidŭ a produsŭ mare impresiă atitudinea rece a partidei nóstre, care imediatŭ după ce a votatŭ noua Constituţiune, a rĕmasŭ în espectativă. Anume amŭ aşteptatŭ abdicarea regelui. Complotulŭ descoperitŭ aci la Bucurescĭ de cătră bietulŭ Raievicĭ, ministrulŭ nostru, e o glumă. Nimicŭ seriosŭ n'a fostŭ în acéstă afacere, — unŭ agentŭ provocatorŭ a îndemnatŭ pe doi-trei tinerĭ fără esperienţă de a urḑi unŭ complotŭ în contra vieţei regelui Milanŭ. Complotŭ de copii! Raievicĭ a creḑutŭ nemeritŭ sĕ se folosescă de acésta pentru cariera sa. Dér bietulŭ omŭ a făcutŭ unŭ pasŭ rĕu pentru astă-dată.

„Pentru Austria abdicarea nu e nicĭ o surprindere; pentru dênsa surprindere era votarea Constituţiunei. Apoi Austro-Ungaria scia deja, că nu mai póte susţinĕ pe Milanŭ în contra naţiunei întregĭ."

Diarele rusescĭ despre regenţii sêrbi.

Ḑiarele rusescĭ nu se mulţămescŭ numai cu abdicarea regelui Milanŭ. Nu le place generalulŭ Proticĭ, fiindcă e „austrofilŭ", ḑicŭ ele. „Noskovskija Vjedomosti" ḑice, că situaţiunea cea critică, în care se află Serbia de când s'a ruptŭ de Rusia, nu s'a înlăturatŭ prin abdicarea regelui Milanŭ, ci s'a încordatŭ. „Regenţii, ḑice fóia rusescă, n'au autoritate în poporŭ, certele de partidă se vorŭ mări, deórece pe tronŭ e unŭ rege minorenŭ. Regenţĭ naturalĭ şi cu autoritate ar puté fi numai exilatulŭ metropolitŭ Michailŭ şi regina Natalia. Décă Ristici mai are o scînteiă de iubire de patriă, atuncĭ trebue, décă nu *de jure*, dér *de facto* sĕ le predea lorŭ suprema conducere a Serbiei". Totŭ aşa şi celelalte foi rusescĭ cerŭ rechiămarea metropolitului Michailŭ şi a reginei Natalia şi „Graşdanin" aduce în fruntea sa o „scrisóre cătră Ristici", în care-lŭ sfătuesce sĕ recheme pe esilaţĭ, sĕ mergă mână 'n mână cu Rusia şi — sĕ scuture constituţionalismulŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Industria de casă. In timpulŭ din urmă amŭ observatŭ cu bucuriă, că s'au făcutŭ paşĭ fórte serioşĭ pentru desvoltarea şi propagarea industriei de casă în diferitele părţĭ locuite de Românĭ. Astfeliu Escelenţa Sa *Dr. Ioanŭ Vancea*, Metropolitulŭ dela Blaşiu, sub Nro 490 din 1889 a adresatŭ o circulară cătră întregŭ clerulŭ archidiecesanŭ, prin care Escelenţa Sa stărue, ca învĕţătorii sĕ-şĭ însuşescă desteritatea recerută în lucrulŭ de mână, séu industria de casă, pentru ca apoi s'o pótă propune cu efectŭ învĕţăceilorŭ din şcólele poporale. Spre scopulŭ acesta Escelenţa Sa recomandă învĕţătorilorŭ din archidiecesa Sa opulŭ d-lui G. Moianŭ, apărutŭ sub titlulŭ

„Lucrulŭ în şcólă“. De altă parte d-lŭ *Iraclie Porumbescu*, parochŭ şi exarchŭ în Frătăuţulŭ-nou din Bucovina, a făcutŭ totŭ posibilulŭ, pentru ca instruirea lucrului de mână sĕ se propage şi în şcólele poporale românescĭ din Bucovina. D-sa, consultându-se cu mai mulţĭ învĕţătorĭ şi învĕţătóre române din diferite localităţĭ ale Bucovinei, au hotărîtŭ sĕ deschidă în 3 ferii de peste véră unŭ cursŭ, la care suntŭ învitaţĭ a participa pe lângă diferiţĭ învĕţătorĭ şi învĕţătóre, încă şi câte 2—3 tinerĭ eşiţĭ din şcolĭ de prin tóte comunele. Cu propunerea lucrului de mână la cursurile din Frătăuţulŭ-nou s'a însărcinatŭ d-lŭ C. Muşlea, zelosulŭ nostru învĕţătorŭ din Braşovŭ, căruia d-lŭ părinte I. Porumbescu i-a oferitŭ gratuitŭ întreţinerea şi cuartirulŭ, şi pe lângă asta d-lŭ Muşlea va primi o remuneraţiă de 40 fl., precum şi spesele de călĕtoriă.

* * *

In afacerea regalielorŭ. Ministru-preşedinte ungurescŭ Tisza a presentatŭ camerei deputaţilorŭ unŭ proiectŭ de lege, privitorŭ la prelungirea terminului de anunţare a despăgubirilorŭ de regalii până la 30 Aprilie n.

* * *

„Meseriaşulŭ Românŭ,“ associaţiune de creditŭ şi depunerĭ în Braşovŭ, şi-a încheiatŭ bilanţulŭ sĕu cu 31 Decemvre 1888 astfeliu: Contulŭ-capitalŭ 29,150 fl., depunerĭ 5449 fl. 43 cr., fondŭ de reservă 100 fl., profitŭ curatŭ 298 fl. 65 cr.

* * *

Din Predealŭ ni-se scrie cu data de 28 Februarie v.: Cu privire la scirea despre foculŭ din ḑilele trecute, vĕ comunicŭ, c'a arsŭ numai şcóla, care era clădită şi înḑestrată de vredniculŭ superiorŭ alŭ mănăstirii Predealŭ, dér mănăstirea a rĕmasŭ neconsumată de flacărĭ întocmai ca rugulŭ din muntele Sinai şi noi Predelenii ne mirămŭ, ca şi Moise proroculŭ, cum o păzeau de flacărĭ falnicii brazĭ plantaţĭ totŭ de vredniculŭ superiorŭ alŭ mănăstirii, pe care adĭ îlŭ felicitămŭ cu toţii. Vĕ mai rogŭ a rectifica scirea publicată după „Epoca“, cumcă trecerea pe la Predealŭ în Austro-Ungaria s'ar puté face fără paşapórte, fiindŭ scirea acésta neesactă. Eşirea şi intrarea tuturorŭ călĕtorilorŭ prin acestŭ punctŭ se face observându-se cu tótă rigórea prescripţiunile privitóre la paşapórte de cătră ambele state.“ *G. D.*

* * *

„Vrea sĕ se maghiariseze“. Sub titlulŭ acesta reproducŭ ḑiarele unguresci următórea scire: „Inspectorulŭ de şcóle alŭ comitatului Bistriţa-Năsĕudŭ a raportatŭ în şedinţa din urmă a comitetului administrativŭ, că proprietarii şi gazdele din Pinticŭ (Pintak) au cerutŭ dela elŭ, ca sĕ le dea unŭ mijlocŭ de a puté învĕţa copiii lorŭ câtŭ mai curêndŭ limba ungurésca, de care au aşa mare lipsă. Rógă pe inspectorulŭ, ca sĕ le trimită cărţĭ de şcólă unguresci, adaugêndŭ, că învĕţătorulŭ şcólei comunale îi va învĕţa ungurusce“. Pentru ca bucuria „patrioţilorŭ“ sĕ fiă şi mai mare, foile unguresci observă şi aceea, că locuitorii comunei Pinticŭ suntŭ Saşĭ, aflându-se printre ei preseratŭ abia icĭ colea câte-unŭ Maghiarŭ. Aşa departe sĕ fi ajunsŭ Sasii? Nouĕ nu ne vine a crede, nu scimŭ însĕ ce credŭ foile naţionale săsescĭ.

* * *

Fabrică de celulosă se înfiinţéză în Zĕrnescĭ cu unŭ capitalŭ mare de o societate cu acţii. Construirea fabricei s'a încredinţatŭ, precum aflămŭ, cunoscutei firme Kaiser şi Kellhofer, care a întreprinsŭ şi a esecutatŭ multe lucrărĭ în Ardealŭ.

* * *

Donaţiune. Princesa Alina Stirbei a dăruitŭ Academiei romane 20,000 lei, avêndŭ a se da din veniturile acestei sume premii pentru scrierĭ vrednice.

* * *

Curajŭ românescŭ. Ni-se scrie de lângă Urişulŭ inferiorŭ: „In 1 Martie n. d. George Tĕrnoveanu, notarŭ cercualŭ în Urişŭ, în timpŭ de $1^1/_2$—2 óre, încunjurândŭ cu vestiţii vênătorĭ din cele douĕ Urişe 2 mistreţĭ (porcĭ sĕlbaticĭ), pe unulŭ l'a împuşcatŭ susŭ numitulŭ notarŭ, ér pe alŭ doilea, după ce l'au obositŭ cu cânii de vênatŭ, l'au prinsŭ viu, aruncându-se chiar îndrăsneţulŭ notarŭ în spatele mistreţului şi prindêndu-lŭ de urechĭ, a chematŭ în ajutorŭ şi pe ceilalţĭ vênătorĭ. Cu toţii apoi s'au grămăditŭ pe fieră, au legat'o şi au dus'o până în comună, dér neavêndŭ locŭ închisŭ destulŭ de bine şi tare, au junghiat'o. Amêndoi mistreţii au cântăritŭ câte 80 de chilograme.“ *w.*

* * *

Conferinţa D-lui Holub, despre care amŭ amintitŭ, se va ţiné poimâne, Vinerĭ séra, la 8 óre în sala hotelului Nr. 1. Preţurile de intrare suntŭ: cercle: 1 fl. 50 cr., scaunŭ 1 fl., statŭ 50 cr., scaunŭ pe galeriă 60 cr., statŭ 40 cr. Bilete se află la libr̆ăria Albrecht şi Zillich.

* * *

Sinucidere. „Kolozsvar“ raportéză cu data de 9 Martie n.: Adĭ după amédĭ la $2^1/_2$ óre, sublocotenentulŭ Carolŭ Mangesius dela reg. 51 de inf. a datŭ unui infanteristŭ în casarma cea mare o puşcă Mannlicher poruncindu-i sĕ 'mpusce cu ea ţintindu-i fruntea. Soldatulŭ ascultă, împuşcă dela o distanţă de trei paşĭ asupra oficerului, care cădŭ mortŭ la pămêntŭ cu fruntea pĕtrunsă de glonţŭ. Nenorocitulŭ e fiiulŭ locot. felmareşalŭ în pensiune Mangesius din Mediaşŭ. Nu se scie motivulŭ sinuciderei.

* * *

Studenţi relegaţi. Din Pojunŭ se scrie, că directorulu seminariului de învĕţătorĭ în Tyrnau a eliminatŭ din institutŭ pe elevulŭ din cursulŭ anului alŭ patrulea Iosif L. principalulŭ arangiatorŭ alŭ unui tărăboiu, ce i-l'au făcutŭ elevii seminarului căpitanului poliţiei din Tyrnau, din pricină că autoritatea poliţienéscă a opritŭ a se face de cătră tinerimea studiósă unŭ convoiu, cu scopŭ de a protesta contra legii militare.

* * *

O cétă de hoţi organisată bântue diferitele puncte ale kulturegyletistului Cluşiu, furândŭ mai cu sémă găinĭ şi alte paserĭ de casă.

* * *

Represalii la granita de cătră Rusia. Comisarii austriacĭ dela graniţa de cătră Rusia nu permitŭ trecerea din Rusia în Austria, décă biletele de trecere date de oficiele cercurilorŭ de graniţă pe timpŭ de 8 ḑile nu suntŭ visate de unŭ consulatŭ austriacŭ. Acésta însemnéză cassarea biletelorŭ, pentru că trimiterea biletelorŭ la consulatulŭ generalŭ austriac din Varşovia e împreunată cu perdere şi de timpŭ şi de banĭ. Mĕsura acésta s'a luatŭ din pricina şicanelorŭ, ce le făceau Austriacilorŭ Ruşii la trecerea lorŭ în Rusia.

* * *

Omorŭ. Cismarulŭ Szudovinszki din Eperies a comisŭ unŭ îndoitŭ omorŭ, cu scopŭ de a jefui. Cu mare greutate s'a mărturisitŭ crima, după ce la o nouă perchisiţiune domiciliară s'au găsitŭ banĭ, marfă de pele şi haine pătate de sânge, precum şi o secure plină de sânge. Victimele suntŭ o femeiă şi unŭ băétŭ. Femeia ucigaşului încă a fostŭ arestată, fiind-că a voitŭ sĕ întroducă în arestŭ bărbatului ei mâncărĭ otrăvite.

* * *

Nesiguranţă. In cursulŭ unei singure sĕptĕmânĭ s'au comisŭ în Pesta nouĕ furturĭ şi spargerĭ, fără ca poliţia locală sĕ fi datŭ până adĭ de urma făptuitorilorŭ. Straşnică poliţiă!

Din dieta ungurésca.

In şedinţa dela 7 Martie, Blasius *Orban* vorbi contra §§ 24 şi 25, pe când K. Varasdy vorbi pentru proiectŭ şi pentru moţiunea lui Gajary.

Fenyvessy ḑice, că învinuirea făcută opoziţiei de ministru-preşedinte, că atacă comunitatea armatei şi că nu vrea sĕ'i încuviinţeze nimicŭ, este o denunţare uşuratică în susŭ şi o cutezată suspicionare în josŭ. Intrébă pe ministrulŭ Tisza, ce dreptŭ cercurile militare încă totŭ ignoréză pe „şi“ vorbindŭ numai de „armata c. r.“? Moţiunea lui Gajary nu oferă garanţii. Familiile, ai cărorŭ fii cădêndŭ la esamene vorŭ servi alŭ doilea anŭ, vorŭ prinde ură contra armatei. Mai puţinŭ îndreptăţitŭ a condamna demonstraţiunile tinerimei e ministru-preşedinte („eljen“ în drépta „hoch, hoch, hoch“ în stânga), care înainte cu 14 anĭ, când după fusiune studenţii i-au făcutŭ conductŭ cu torţe, i-a numitŭ pe tinerĭ: speranţa şi viitorulŭ patriei. (Strigărĭ din oposiţiă: Acum o numesce adunătură!) şi le-a declaratŭ, că ar fi tristŭ, décă tinerimea nu s'ar îngriji de interesele ei. Acum pune s'o împraştie cu loviturĭ de sabiă. Vorbitorulŭ îşĭ bătŭ jocŭ apoi de poeţii partidei guvernului, Visi, Gyulay, Szontagh şi chiar ministrul Fabinyi.

Secretarulŭ de statŭ *Berzeviczy* ḑise, că dispoşiţiunile nouei legĭ nu ameninţă nicĭ limba nicĭ cultura ungurésca. Acuşaţiunea făcută de oposiţiă în privinţa acésta e o comediă. (Contraḑicerĭ în stânga). Ordinaţiunea ministrului de instrucţiune în privinţa limbei germane, décă ar vrea cineva s'o retragă, ar trebui sĕ retragă şi întregŭ planulŭ de învĕţămêntŭ şi chiar o parte a legii şcólelorŭ medii. Vorbitorulŭ respinge împutarea de germanisare, arată cu date succesele strălucite dobêndite de cultura ungurésca şi de ideia de statŭ maghiarŭ în ultimii 14 anĭ. Nu crede, că stânga estremă ar considera ca unŭ complimentŭ, décă s'ar susţiné despre ei că nu sciu limba germană; dér dela generaţiunea următóre pretinde cu tótă seriositatea, sĕ se opună vedĭ dómne din patriotismŭ învĕţărei limbei germane (Vii contraḑicerĭ în stânga.) Şi asta se numesce politică culturală! Noi avemŭ trebuinţă de efectulŭ culturilorŭ streine, şi între acestea de alŭ culturei germane, pentru ca sĕ ne putemŭ desvolta propria nóstră cultură. (Vii aplause). Căcĭ cultura nóstră nu e atâtŭ de progresată, ca sĕ ne putemŭ lipsi de binefăcĕtorulŭ efectŭ alŭ unei culturĭ progresate. Vorbitorulŭ, ḑice că e ridiculă împutarea de germanisare, constată progresulŭ celŭ nespusŭ de mare alŭ limbei unguresci pe tóte tĕrêmurile instrucţiunii.

Din camerile române.

Camera. Şedinţa dela 20 Februarie.

D-lŭ *N. Ionescu* interpeléză pe d-lŭ ministru de culte asupra unorŭ afacerĭ ale Lavrei române dela muntele Atosŭ.

D-lŭ *Sĕulescu*, ţinêndŭ loculŭ raportorului Popescu, citesce art. 1 din proiectulŭ maiorităţii delegaţilorŭ, ast-felŭ conceputŭ: „guvernulŭ este autorisatŭ a vinde în condiţiunile legii de faţă moşiile statului“.

D-lŭ *N. Ionescu* susţine a se pune cuvêntulŭ de împroprietărire, în locŭ de vêndare şi a se întinde nu numai pe moşiile propriu ḑisŭ ale statului, dér şi pe moşiile constituite domeniului corónei. Improprietărirea sĕ se facă cu unŭ dreptŭ la pămêntŭ.

D-lŭ *Dobrescu-Argeşiu* vorbesce în cestiune generală, din punctŭ de vedere istoricŭ, socialŭ, economicŭ şi politicŭ, arĕtândŭ că léculŭ nu póte fi decâtŭ în revederea legii dela 1864 pentru foştii clăcaşi, în aplicarea legii de revisiă a însurăţilorŭ din 1887 şi în ajutorulŭ ce trebue sĕ se dea prin legea actuală. Asupar art. I din proiectŭ declară, că n'are nimicŭ de ḑisŭ. D-lŭ *Sĕulescu* arată necesitatea constituirii micei proprietăţĭ, la care scopŭ nu corespunde proiectulŭ majorităţii delegaţilorŭ şi dér se proclamă contra lui.

Articolulŭ din proiectulŭ maiorităţii este primitŭ.

Se citesce art. 2 astfelŭ conceputŭ: „tóte moşiile Statului se potŭ vinde în totalŭ seu în parte, însĕ numai în lotŭrĭ de câte 5, 10 şi 25 hectare, locuitorilorŭ românĭ cultivatorĭ de pămêntŭ. Moşiile carĭ au întindere de pădure mai mare de 50 hectare nu se potŭ vinde decâtŭ reservându-se pe séma Statului pădurea cu perimetru şi cu servitutea de drumŭ necesară pentru conservarea şi esploatarea ei. Perimetrulŭ şi drumurile necesare se vorŭ determina înainte de punerea în vêndare a moşiei“.

D-lŭ *Valerianŭ Ursianŭ*, arĕtândŭ că acestŭ articolŭ cuprinde cele mai marĭ principii alŭ legii, şi acum timpulŭ fiindŭ târḑiu, cere a se amâna desbaterea lui pe mâne. — Camera admite.

Camera. Şedinţa dela 21 Februarie.

D-lŭ *C. C. Dobrescu* depune o petiţiune subscrisă de peste 300 meseriaşĭ din Ploescĭ, prin care cerŭ a nu se desfiinţa tarifulŭ autonomŭ şi a se înfiinţa o bancă de creditŭ.

La ordinea ḑilei este urmarea discuţiei asupra art. 2 din legea pentru vênḑarea moşiilorŭ statului în loturĭ micĭ sătenilorŭ.

Dlŭ *Valerianŭ Ursianu* are cuvêntulŭ asupra art. 2. D-sa arată, că încă dela 1878 a scrisŭ o carte „La lotta pella terra“, ale cărei conclusiunĭ suntŭ acuma primite în tótă lumea civilisată. D-sa a scrisŭ în „Naţiunea“ o serie de articole. Discută minimulŭ cerutŭ pentru o familiă de ţĕranĭ. Arată că adĭ nu'i de ajunsŭ cu unŭ lotŭ de 6 hectare, dér cu timpulŭ va ajunge; şi d-sa se unesce cu lotulŭ de 7 hectare. De e pentru cuvêntulŭ *împroprietărire* în locŭ de vêndare. D-sa arată, că domeniile corónei nu-sŭ o proprietate adevĕrată.

D-lŭ *C. Popovici* vorbesce în contra art. 3 din proiectulŭ delegaţilorŭ. Susţine amendamentulŭ presentatŭ de d-sa, în sensŭ ca sĕ nu fiă categoria printre ţĕranĭ, toţĭ sĕ aibă câte 6, nu unulŭ sĕ aibă 6 şi altulŭ 25. Susţine de asemenea ca sĕ se prevadă în acestŭ articolŭ că şi „învĕţătorii şi preoţii sĕ aibă dreptulŭ de a cumpĕra pămênturĭ, câte 6 hectare“, deşi dênşii nu suntŭ escluşĭ din acéstă lege, trebue sĕ se prevadă precisŭ chiar cuvintele de mai susŭ, ca pe urmă sĕ nu se dea interpretaţiunĭ greşite acestui articolŭ.

D-lŭ *I. Lahovary*: Camera conservatóre voesce educaţiunea unei proprietăţĭ intermediare între proprintatea mare şi aceea mică. Statulŭ are o mică cantitate de pămêntŭ, elŭ nu e de locŭ obligatŭ a le ţiné, are interesŭ ca sĕ le vêndă, deóre-ce nu e bunŭ cultivatorŭ. E întrebare cui sĕ le vêndă? Décă s'ar lua cestiunea din punctŭ de vedere fiscalŭ, ar putea sĕ le vêndă cui ar da preţŭ mai mare. Statulŭ însĕ, care se gândesce la viitorulŭ sĕu şi care vede, că în ţéra nóstră proprietatea mare e destulŭ de representată, voesce sĕ vêndă moşiile călugărescĭ ţĕranilorŭ. D-lŭ Lahovary combate vinderea continuă ca fiindŭ periculósă. D-sa se pronunţă contra inalienabilităţei, ţĕranulŭ sĕ nu-şĭ pótă vinde pămêntulŭ. Statulŭ în interesulŭ conservaţiunei sale şi a viitorului vinde moşiele la ţĕranĭ pentru a crea o proprietate int rmediară între aceea mare şi aceea mică.

D-lŭ *Dobrescu-Argeşŭ*, avênd cuvêntul, face tabloulŭ stărei ţĕranului românŭ. Arată din ce se compune alimentaţia sătênului. Demonstră cârŭ câtŭ cheltuesce unŭ ţĕranŭ în cursulŭ unui anŭ. Din cifrele espuse de d-sa se vede, că unŭ ţĕranŭ face cheltuelĭ, nu mai multŭ de 550 lei. Se declară în contra articolului 2 din proiectulŭ comitetului delegaţilorŭ. Propune a se modifica în altŭ sensŭ acelŭ articolŭ.

Senatulŭ. Şedinţa dela 21 Februarie.

D-lŭ *P. Grădişteanu* îşĭ desvoltă interpelarea adresată ministrului de interne privitóre la taxa ilegală pusă de primăria capitalei pe cânĭ. D-sa arată, că acéstă ordonanţă e neconstituţională, atingêtóre la libertatea cetăţenilorŭ şi declară, că la nevoiă îşĭ va apĕra cu arma cânele cu sgardă (nu a primăriei) când unŭ agentŭ comunalŭ ar voi sĕ-lŭ ucidă.

D-nii miniştri de interne şi lucrărĭ publice declară, că acéstă taxă nu e obligatóre decâtŭ pentru proprietarii, carĭ vorŭ lăsa cânii sĕ umble pe stradă.

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

Sinodŭ Eparchialŭ gr. cat. în Tĕrgulŭ-Mureşului.

Pe ḑiua de 7 Martie n. 9 óre a. m. (Joia 1-a din paresimĭ), conformŭ decisiunei sinodului de tómnă din 1888, şi conformŭ, usului a convocatŭ Prea onor. d-nŭ Protopopŭ Basiliu Hossu sinodŭ eparchialŭ la locuinţa protopopéscă în Tĕrgulŭ-Mureşului.

Adunându-se preoţii tractualĭ pe ora numită, Prea demnulŭ şi zelosulŭ d-nŭ

Protopopŭ deschide ședința prin o vorbire pĕtrundĕtóre, carea insuflă în inima fiecărui membru sinodalŭ unŭ zelŭ prea înflăcăratŭ către cele ce aveu a se face. Se pășesce la ordine, și anume:

1. Se cetesce circularulŭ 17 metropolitanŭ Nr. 721—1889, alŭ cărui conținutŭ este: Escelența Sa Prea Sfințitulŭ și Vredniculŭ Metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea a depusŭ la Prea Veneratulŭ Capitulŭ metropolitanŭ 100 acții de-ale „Economului", institutŭ de creditŭ și de economii în Clușiu, cu aceea destinațiune perpetuă, ca capitalulŭ acesta, în sumă nominală de 5000 fl. v. a., sĕ formeze unŭ capitalŭ radicalŭ la înființarea fondului de pensiune pentru preoții invalidĭ archidiecesanĭ, din ale cărui venite anuale, și până când s'ar pute mări acestŭ fondŭ spre o provisiune mai bună, începêndŭ încă din anulŭ curentŭ sĕ se dea pensiunĭ anuale câte de 50 fl. până la 100 fl., după cum vorŭ admite venitele anuale și numĕrulŭ preoților invalidĭ. Mai departe Prea Sfințitulŭ Domnŭ fundatorŭ provócă, ca în fiăcare Eparchiă sĕ se țină sinóde, în care sĕ se desbată causa augmentărei acestui fondŭ, luându-se privire la următórele întrebărĭ: că óre

a) gata ar fi clerulŭ eparchialŭ a contribui anualŭ la augmentarea fondului preoților invalidĭ înființatŭ cu depunerea sumei indicate mai susŭ orĭ ba? și

b) décă da, câtŭ ar voi sĕ contribue la acelŭ fondŭ fiecare preotŭ eparchialŭ pe anŭ? și

c) pe câtŭ timpŭ ar fi sĕ se oblige fiăcare preotŭ eparchialŭ la acéstă contribuire anuală? apoi

d) cu ce modalitate sĕ se incasseze contribuirile, ce s'ar oferi, și pe ce timpŭ sĕ se administreze acelea la cassa centrală din Blașiu?

Se aduce conclusulŭ următorŭ după o desbatere scurtă: La punctulŭ a) cu unanimitate rĕspunde clerulŭ eparchialŭ cu da, din tótă inima; la b) câte 3 fl. v. a. voiesce a contribui anualŭ fiecare preotŭ eparchialŭ; la c) pe 10 anĭ se obligă preoții eparchialĭ la acéstă contribuire anuală; la d) astfelŭ de contribuirĭ anuale sĕ se incasseze cu ocasiunea sinodului de tómnă, când apoi îndată sĕ se predé cassei centrale în Blașiu.

Conclusele depuse la protocolŭ se subșternŭ Prea Veneratului Consistoriu.

2. Se aduce o mulțămită protocolară, subscrisă de fiecare membru sinodalŭ, Escelenței Sale prea bunului nostru Domnŭ Metropolitŭ pentru acésta și alte nenumĕrate binefacerĭ arătate dilnicŭ față de clerŭ și poporŭ, precum și de tótă națiunea.

3. După acestea merge clerulŭ în Sfânta biserică, unde onor. d-nŭ preotŭ alŭ Tirimiei-marĭ Alesandru Maiorŭ emoționatŭ, rostĭ pentru exercițiile pie o cuvêntare bisericéscă pĕtrundĕtóre; la finea esercițiilorŭ Prea Onor. D-nŭ Protopopŭ, îngenunchiândŭ cu toții, cetesce molitvele mărturisirei după care alegêndu-se doi confesionarĭ urmă mărturisirea. Terminându-se și acésta, clerulŭ se adună érășĭ în sala de ședințe unde după mai multe propunerĭ, desbaterĭ și concluse, subscriindŭ protocolulŭ, Prea onor. d-nŭ Protopopŭ mulțămi membrilorŭ pentru participarea la sinodŭ și pentru buna înțelegere, inchidêndŭ prin acésta ședința.

Unŭ credinciosŭ.

Convocare.

Despărțĕmêntulŭ I-iu alŭ „Reuniunei învĕțătorilorŭ rom. gr. or. din Districtul alŭ X-lea Brașovŭ" îșĭ va ține adunarea sa generală Joi, în 9 (21) Martie a. c. în sala caselorŭ bisericescĭ rom. din Satulungŭ, și anumitŭ dela 9—12½ óre a. m. și dela 3—5 óre p. m., la care suntŭ învitațĭ prin acésta de a participa toțĭ on. membri ai acestui Despărțĕmêntŭ, împreună și cu alte persóne amatóre de școlă.

Obiectele ce vorŭ ave de a se pertracta în acéstă adunare vorŭ fi:

1. Conformŭ decisiunei și însărcinărei onorat. comitetŭ centralŭ alŭ reuniunei prin hârtia sa dtto: Brașovŭ 9/21 Februarie 1889 Nr. 17/889, se vorŭ desbate temele:

a) „Mijlócele prin carĭ s'ar putea introduce mai cu înlesnire lucrulŭ de mână în școla poporală." b) „Autoritatea învĕțătorului în și afară de școlă și mijlócele de a o susține."

2. Propunerĭ de sine-stătătóre.

Satulungŭ, în 23 Februarie 1889.

Ioanŭ Dorca, preș. desp. *Nicolae Bârseanu*, secretarŭ.

Brașovŭ, Martie 1889.

Reuniunea femeilorŭ române și crăciunulŭ în Deva).*

Rĕspundŭ la „desmințirea" (?) apărută în „Gazeta Transilvaniei" Nr. 14, a lui F. H. Longinŭ, recte Hosszu, bărbatŭ de încredere (?) alŭ „reuniunii femeilorŭ române din comitatulŭ Hunedorii", desmințire a unui articolŭ din nr. 7 alŭ „Tribunei", ce stă însĕ în strînsă legătură cu continuarea lui din nr. 8.

In polemie personală nu 'mĭ este scopulŭ sĕ intru.

Nu persónele, ci faptele persónelorŭ cu activitate și angajamente publice îmĭ vorŭ servi de basă.

Intru câtŭ am fostŭ însĕ pe nedreptŭ atacatŭ personalŭ, trebue sĕ mĕ apĕrŭ. Invinuirile suntŭ prea marĭ, prea grele, decâtŭ sĕ le potŭ ignora. Imĭ cerŭ înmiitŭ scusele, că sunt silitŭ a mĕ apĕra pentru prima dată înaintea fraților mei *Românĭ*, atacatŭ de unŭ Românŭ.

Am fostŭ deputatŭ la congresulŭ naț. bisericescŭ, la sinodulŭ archidiecesanŭ, am fostŭ candidatŭ și în sesiunea actuală, sunt membru în sinodulŭ protopresbiteralŭ gr. orientalŭ, am fostŭ delegatŭ alŭ conferenței naționalĭ ultime, sunt membru în representanța comunală, epitropŭ alŭ bisericei gr. or. din Deva, secretarŭ alŭ reuniunii femeilorŭ, alŭ reuniunii de înmormêntare de mine întemeiată cu concursulŭ tatălui meu, membrulŭ unei familii inteligente românescĭ în desvoltare, cu legăturĭ largĭ, am legăturĭ cu cele mai bune cercurĭ românescĭ din țĕră, sunt bine cunoscutŭ și îmbrățișatŭ cu multă cĕldură chiar și în momentulŭ de față de cei dintêiu Românĭ în Brașovŭ, am prietinĭ în și afară de țĕră în posițiunĭ respectabile, carĭ țină multŭ la mine, și în sfĕrșitŭ am angagiamente publice, și are dreptŭ F. H. Longinŭ séu orĭ-cine altulŭ a'mĭ ataca faptele, decă suntŭ rele.

Sĕ 'nțelege acelașŭ dreptŭ îlŭ am apoi și eu față de angajamentele publice ale lui F. H L. și a altorŭ bărbațĭ.

In casulŭ de față F. H. Longinŭ e der acusatorŭ publicŭ, Augustŭ A. Nicóră: acusatŭ publicŭ, judecătorŭ e: publiculŭ mare. F. H. Longinŭ dice:

1. „Nu este adevĕratŭ, că reuniunea femeilorŭ române din comitatulŭ Huniedórei" prin adunarea sa generală, séu prin comitetulŭ sĕu, ca atare, anulŭ trecutŭ séu și anulŭ acesta sĕ fi arangiatŭ pomŭ de Crăciunŭ în Deva, de óre-ce amintitulŭ pomŭ, séu darŭ de Crăciunŭ, datŭ școlarilorŭ și fetițelorŭ dela școla gr. or. din Deva și anulŭ trecutŭ și anulŭ acesta s'a colectatŭ de către „damele române din Deva" și nicĭ decum „de către reuniunea femeilorŭ române."

In genere omulŭ seriosŭ desminte aceea ce dice cineva, nu aceea, ce însușĭ făuresce, spre a ataca pe cineva; étă ce dicŭ eu:

In lipsa dómnei presidente, mutată la Aradŭ, d-na vicepresidentă a convocatŭ damele din comitetŭ *aflătóre in Deva* la o *consultare* spre a le angaja la conlucrare. Hotărîrea unanimă fŭ, că reuniunea, ca atare, sĕ contribue din alŭ sĕu 5 fl., ér restulŭ sĕ se colecteze sub firma reuniunei. Premergĕtorŭ și amintescŭ apoi, că spre arangiarea pomului de Crăciunŭ.

Va sĕ dică F. H. L. nu a avutŭ temeiu a desminți, cumcă: a) pomulŭ crăciunului l'ar fi arangiatŭ la anulŭ 1887 séu 1888 reuniunea prin adunarea sa generală; b) prin întregŭ comitetulŭ sĕu, carele constă din 12 m. ordinarĭ, 6 suplențĭ, 6 bărbațĭ de încredere și funcționarĭ.

Unŭ lucru, ce privesce numai ajutorarea fetițelorŭ și scolarilorŭ sĕracĭ dela scóla gr. or. din Deva, unde reuniunea jertfesce din fondulŭ sĕu la anulŭ 1887 10 fl., la 1888 5 fl., ér restulŭ se colectéză prin membri din comitetulŭ reuniunei aflătorĭ în Deva sĕ póte face și fără convocarea întregului comitetŭ. Nu putemŭ pretinde dela damele și domnii externĭ din Orăștiă, Hațegŭ, Aradŭ, Baia-de-Crișŭ etc. sĕ ne viă la o ședință a comitetului.

O ulterióră aprobare séu desaprobare a comitetului și a adunării generalĭ are sĕ urmeze negreșitŭ.

Și decă pseudomaioritatea F. H. Longinŭ nu s'a genatŭ a face o alarmă publică, deórece — vedĭ dómne — la actulŭ împărțirei darurilorŭ crăciunului d-sa a rĕmasŭ busumflatŭ acasă, dĕu festivitatea mișcătóre de inimĭ s'a petrecutŭ în tocmai așa de splendidŭ, ca și fără d-sa, precum am descris'o eu în „Tribuna" Nr. 7 și 8.

Diua primă a Crăciunului fiindŭ, unii au rĕmasŭ în familiă, ca de obiceiu, alții îșĭ petreceau, ér cei ce „uneltescŭ" și nu se „sfiescŭ" a face „neplăcerĭ" pseudomaiorității F. H. Longinŭ, au mersŭ frumușelŭ la școlă, în frunte cu părintele protopresbiterŭ Ioanŭ Papiu, totodată bărbatŭ de încredere alŭ reuniunii, urmatŭ de părintele George Nicóră, mai mulțĭ bărbațĭ fruntașĭ din Deva cu soțiele, comitetulŭ parochialŭ și unŭ poporŭ numĕrosŭ. Tóte au decursŭ în cea mai bună ordine, cu pietate și spre onórea reuniunii femeilorŭ.

Și ce au fostŭ *urmările? In 14 dile s'a întreitŭ numĕrulŭ scolarilorŭ.* Unŭ lucru, ce nu l'amŭ fi pututŭ ajunge decâtŭ numai pe acéstă cale. Fetițele și băieții suntŭ toțĭ bine îmbrăcațĭ cu cele de lipsă și învĕțĕmêntulŭ înaintéză.

Pentru acestŭ „afrontŭ" trebue pseudomaioritatea F. H. Longinŭ sĕ facă o desmințire cu afirmațiunĭ făurite de d-sa cu fictii advocațialĭ.

(Va urma.)

August A. Nicoară m. p.
secretarŭ alŭ reuniunii femeilorŭ române din comit. Hunedorii.

*) Ținêndŭ sémă de dreptulŭ de apĕrare, dămŭ locŭ acestei corespondențe lăsândŭ rĕspunderea pentru cele cuprinse în ea în sarcina scriitorului. Red.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.
(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Parisŭ, 13 Martie. Președintele republicei Carnot a primitŭ în audiență pe ducele de Aumale, care a mulțămitŭ pentru permisiunea ce i-s'a datŭ de a se'ntórce în țĕră. Comisiunea camerei a hotărîtŭ adĭ sĕ ia interogatoriulŭ deputațilorŭ Laguerre, Laisant, Turquet.

Belgradŭ, 13 Martie. Prin reforma armatei permanente speră ministrulŭ a face o economiă de cincĭ milióne.

DIVERSE.

Academia de sciințe din Berlinŭ va trimete în vara anului acestuia o corabiă, care va percurge din Grönlanda până în Brasilia Oceanulŭ-atlanticŭ spre a căuta tóte materiile animalice și plantice ce se vorŭ afla pe nivelulŭ mărei. In capulŭ societății de învĕțațĭ, carĭ vorŭ înșoți acéstă corabiă, ce va porni dela Hamburg se va afla profesorulŭ Hensen din Kiel. Impĕratulŭ Wilhelm II a dăruitŭ pentru acéstă întreprindere 80 de mii mărcĭ din fondulŭ de disposițiune; celelalte cheltuelĭ le va purta Academia.

Franz Xaver Gabelsberger, care se póte numĕra între cei dintêiu inventatorĭ, a căruia invențiune a contribuitŭ multŭ spre folosulŭ și mântuirea neamului omenescŭ, e acela, care a inventatŭ *stenografia*. Elŭ fŭ născutŭ la 9 Februariu 1789 în Germania, în orașulŭ München. Locuitorii acestui orașŭ au serbatŭ în 9 Febr. a. c. aniversarea de o sută de anĭ dela nascerea acestui mare inventatorŭ cu grandióse și diferite festivitățĭ. Statua lui de bronzŭ, pe care o pregătea orașulŭ München pentru aniversarea seculară, nu putŭ fi terminată. Se promite însĕ, că se va termina în vara anului acestuia.

Necrologŭ.

Subsemnații în numele lorŭ, a consângenilorŭ, amicilorŭ și amicelorŭ, precum și a tuturorŭ cunoscuțilorŭ, cu inima înfrântă de durere aducŭ la trista cunoscință că **Emilia Popŭ** născ. **Gradoviciu**, sufletulŭ de soțiă celŭ mai curatŭ, celŭ mai sincerŭ, celŭ mai blândŭ, inima de mama cea mai iubitóre și devotata fiică, soră, nepótă, noră, cumnată, și amica cea mai bună, în frageda ei viĕță de 19½ anĭ și o fericită viețuire conjugală de 3½ anĭ, după unŭ morbŭ consumătorŭ de plumânĭ abia de 7 dile, în 1 Martiă a. c. st. n. la 8 óre diminéța șĭ-a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mânile Creatorului. Rĕmășițele ei terestre se vorŭ depune în 4 a l. c. după amédĭ la 2 óre în cimiteriulŭ bisericescŭ gr. cat. lângă cele a decedatului ei părinte și fiiu. S.-Ulecŭ, la 1 Martie 1889 c. n. Fiă-i țĕrêna ușóră și amintirea binecuvêntată!

Ioanŭ Popŭ, preotŭ gr. cat. ca soțŭ, Veturia Otilia Popŭ ca fiică. Rosalia Gradoviciu născ. Stanciu ca mamă, Maria Maiorŭ născ. Gradoviciu ca soră. Maria Stanciu vid. protopopésă ca bună, Agafta Simonca vid. Popŭ ca sócră. Georgiu Gradoviciu advocatŭ, Anica Hansea n. Gradoviciu, Marta Ciurcașiu n. Gradoviciu, Liviu Stanciu, Georgiu Stanciu preotŭ gr. cat., Maria Bărnuțiu n. Stanciu notărésă, ca unchĭ și mătușĭ. Grigorașiu Popŭ, Maria Prundușiu, Georgiu Maiorŭ, Laura Popŭ m. Stanciu, Demetriu Bărnuțiu, notarŭ, ca cumnațĭ și cumnate.

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 13 Martie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.45	Vênd.	9.48
Argintŭ românescŭ -	„	9.35	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.60	„	9.62
Lire turcescĭ - - -	„	10.84	„	10.88
Imperialĭ - - - -	„	9.84	„	9.88
Galbinĭ	„	5.62	„	5.65
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	128.—	„	129.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena
din 11 Martie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	101.40
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	94.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	120 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	114.60
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.75
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.75
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.75
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.85
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	137.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - - - - - - - - -	126.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.15
Renta de argintŭ austriacă - - - -	83.75
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	111.45
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	140.75
Acțiunile băncei austro-ungare - -	890.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	307.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	302.75
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - -	5.69
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9.62
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	59.45
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	121.90

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Cancelaria Negruțŭ

în Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania

DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Diarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIII. — Apare în 1 și 15 dî a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tracteză cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ, lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Diarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XV. — Apare în broșurĭ lunare câte de 2½—3½ cóle, și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acéstia mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Merinde dela șcólă *seu învĕțăturĭ pentru poporŭ* culese din diarulŭ unui scolarŭ de *Dr. Georgiu Popa.* — Opulŭ acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe unŭ locŭ de frunte în bibliotecile nóstre poporale. D-lŭ autorŭ a avutŭ nimerita idee, de a publica prin opulŭ de față unŭ diarŭ de șcólă, ce și-lŭ făcuse ca elevŭ de anul I alŭ șcólei poporale superióre din Câmpenĭ, va se dică pe când era în alŭ 4-lea anŭ de șcólă. In acestu diar se cuprindŭ diferite impresiunĭ din copilăriă, atâtŭ din șcólă câtŭ și afară de șcóla: o colecție bogată de diferite povĕțuirĭ primite dela învĕțătorulŭ sĕu, pe carĭ autorulŭ le-a prelucratŭ și desvoltatŭ cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istoriă etc. etc. se află în acestŭ opŭ, așa că singurŭ numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitululŭ despre fumatŭ, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsŭ pentru a merita sĕ nu lipséscă din nicĭ o bibliotecă poporală românéscă. Opulŭ cuprinde 289 pagine 8⁰ —Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală e Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Pețulu 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală.—Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinar. Prețulŭ 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Bunica și Nepoțelulŭ. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulŭ 10 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Reginei României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrosa seu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea III și IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la ambele 50 cr. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Pretulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Nu mĕ uita. Colecțiune de versurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cuvêntărĭ bisericescĭ în tóte sĕrbătorile de peste anŭ de *Ioanŭ Papiu.* — Unŭ volumŭ de peste 24 cóle 8⁰ mare, hârtiă fină. — Numele d-lui I. Papiu este multŭ mai bine cunoscutŭ clerului românŭ, decâtŭ sĕ fiă de lipsă a mai recomanda acestŭ nou productŭ alŭ d-sale. Clerulŭ românŭ a învĕțatŭ a'i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lorŭ valóre literară.—Noulŭ tomŭ de predicĭ întrece însĕ tóte volumurile de predicĭ edate până acum, prin întocmirea sa — avêndŭ o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arată timpulŭ introducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. — Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ funebrale și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ volumu de peste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntărĭ acomodate pentru orĭ-ce casurĭ ordinare de mórte, 4 pentru casurĭ ordinare de mórte întêmplate în timpurĭ diferite ale anului, 10 la casurĭ ordinare însĕ mai specialĭ de mórte, 4 la înmormântarea omenilorŭ bĕtrânĭ, 5 la înmormêntarea pruncilorŭ, tinerilorŭ și a junilorŭ, 9 la casurĭ de mórte specialĭ; — apoi pe mai bine de patru cóle urmeză o mulțime de iertăciunĭ precedate de o introducere generală în iertăciunĭ, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2—a muierei dela bărbatŭ, 3 — a părintelui dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilorŭ dela părințĭ, 6 a fratelui sĕu surorei dela frațĭ și surorĭ, 7 — a nepoțilorŭ dela moșĭ, móșe, bunĭ, bune, străbunĭ, străbune, 8 — a nepoțilorŭ dela unchiu și mătușe, 9— dela nemurĭ și consângenĭ mai depărtațĭ, 10—dela consoțĭ de aceeașĭ ocupațiune, 11—dela binefăcĕtorĭ, amicĭ cunoscuțĭ și dela toțĭ creștinii adunațĭ Recomandămŭ clerului românŭ acestŭ bogatŭ volumŭ de cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ lucrate amĕsuratŭ tuturorŭ cerințelorŭ preoțimei fungente la casurĭ funebralĭ. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ bisericescĭ, tomulŭ III, scrise de Ioanŭ Papiu.—Acestŭ tomŭ cuprinde predicĭ pe Duminecĭ și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare.—Prețulŭ unui esemplarŭ spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicŭ sĕu **concordanțele tradițiunei** în douĕ limbĭ—română și latină, tracteză despre primatulŭ bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. —Scrisŭ de Ioanŭ Papiu.—Opulŭ acesta a fostŭ recensatŭ favoritorŭ și lăudat și de foile străine.—Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sĕu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulŭ lui espuse în modŭ popularŭ de profesorulŭ Dr. Iosifŭ Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulŭ) de Ioanŭ Papiu. —Acestŭ opŭ, care se estinde pe 11, cóle 8⁰, e fórte acomodatŭ ca premiu pentru cei ce absolvă scóla poporală, se vinde cu prețulŭ numai de 50 cr. esemplariulŭ spedatŭ franco.

Manualŭ catecheticŭ pentru primii anĭ scolasticĭ, prelucratŭ după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostŭ profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariulŭ archidiecesanŭ din Blașiu, actualmente vicarŭ archiepiscopescŭ în Făgărașŭ.—Acestŭ opŭ de mare însemnătate pentru literatura catechetică româna este o prelucrare liberă, schimbândŭ unele aplicărĭ practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băiețilorŭ noștri, ér ceremoniele bisericescĭ înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. In note se arată și procederea ce are sĕ o observe catechetulŭ față cu discipulii sĕi. Acéstă scriere are sĕ fiă unŭ îndreptarŭ în mâna catecheților, învĕțătorilorŭ și a părințilorŭ la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilorŭ băiețĭ.—Prețulŭ unui esemplarŭ din acestŭ opŭ,— care pórtă clausula aprobărei prea ven. Ordinariatŭ metropolitanŭ din Blașiu și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avêndŭ mai multe poesii în textŭ, — este 1 fl.

Omiliile celui dintre sfințĭ Părintelui nostru Ioanŭ Gură-de-Aurŭ la epistolele sfântului apost. Paulŭ către Titu și Filemonŭ. Traduse de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 60 cr.

Dumnedeésca liturgie a celui dintru sânțĭ părintelui nostru Ioanŭ Chrysostomŭ compusă din operele acelui sântŭ părinte, de Ioanŭ Boroșiu parochŭ gr. cat. și ases. consist. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 40 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ, fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 80 cr., legatŭ mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl.30, în legătură de luxŭ 2.50—2.80

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtorei de D-deu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplar legat spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla (Sz-ujvár. — Transilvania), unde se cumpĕră acțiile tuturorŭ băncilorŭ române cu prețurile cele mai bune.

Rugămŭ pe domnii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.